

Η μετάφραση είναι αντιγραμμένη από τη σειρά "ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ" των εκδόσεων Οδυσσέας Χατζόπουλος.

17. Όταν επώνυμος άρχων στην Αθήνα ήταν ο Κτησικλής, οι Ρωμαίοι ανέδειξαν υπάτους τον Γάιο Σουλπίκιο και τον Λεύκιο Παπίριο, ενώ ο Αλέξανδρος βάρδισε με τον στρατό του στον Ελλήσποντο και διαπεραίωσε τις δυνάμεις του από την Ευρώπη στην Ασία. Ο ίδιος κατέπλευσε με εξήντα πολεμικά πλοία στην περιοχή της Τρωάδας και πρώτος απ' όλους τους Μακεδόνες έριξε από το πλοίο το δόρυ του και το κάρφωσε στη γη. Πηδώντας στη στεριά από το σκάφος δήλωσε ότι δεχόταν από τους θεούς την Ασία κατακτημένη από το δόρυ του. Τίμησε τους τάφους των ηρώων, του Αχιλλέα, του Αίαντα και των υπολοίπων, με επιτάφια προσφορές και ό,τι άλλο τιμητικό συνηθίζεται και, στη συνέχεια, προχώρησε στην επιθεώρηση και την αρίθμηση της στρατιωτικής δύναμης που τον ακολουθούσε. Πεζοί αριθμήθηκαν δώδεκα χιλιάδες Μακεδόνες, επτά χιλιάδες σύμμαχοι και πέντε χιλιάδες μισθοφόροι· όλων αυτών αρχηγός ήταν ο Παρμενίων. Τους ακολουθούσαν επτά χιλιάδες Οδρύσαι, Τριβαλλοί και Ιλλυριοί, καθώς και χίλιοι τοξότες από τους λεγόμενους Αγριάνες. Έτσι, συνολικά οι πεζοί ήταν τριάντα δύο χιλιάδες. Υπήρχαν, επίσης, χίλιοι οκτακόσιοι Μακεδόνες ιππείς, με αρχηγό τον Φιλώτα τον γιο του Παρμενίωνα, χίλιοι οκτακόσιοι Θεσσαλοί, με αρχηγό τον Κάλλα τον γιο του Αρπάλου, και εξακόσιοι ακόμη απ' όλους τους άλλους Έλληνες, αρχηγός των οποίων ήταν ο Ερίγυιος, καθώς και εννιακόσιοι Θράκες και Παίονες ανιχνευτές, με αρχηγό τον Κάσσανδρο, ώστε συνολικά οι ιππείς να είναι τέσσερις χιλιάδες πεντακόσιοι. Αυτές ήταν, λοιπόν, οι δυνάμεις του Αλεξάνδρου που πέρασαν στην Ασία. Οι δυνάμεις που έμειναν στην Ευρώπη, αρχηγός των οποίων ήταν ο Αντίπατρος, απαρτίζονταν από δώδεκα χιλιάδες πεζούς και χίλιους πεντακόσιους ιππείς. Αναχωρώντας ο βασιλιάς από την Τρωάδα, επισκέφτηκε το τέμενος της Αθηνάς. Εκεί ο ιερέας, που ονομαζόταν Αλέξανδρος, είχε δει πεσμένο μπρος στον ναό το άγαλμα του τέως σατράπη της Φρυγίας Αριοβαρζάνη⁴⁶ καθώς και μερικούς άλλους αίσιους οιωνούς που ακολούθησαν, παρουσιάστηκε στον βασιλιά και τον διαβεβαίωσε ότι θα νικούσε σε μεγάλη μάχη ιππικού και κυρίως αν τύχαινε να δώσει μάχη στη Φρυγία. Πρόσθεσε, επίσης, ότι με τα ίδια του τα χέρια θα σκότωνε σε μάχη εκ παρατάξεως έναν επιφανή στρατηγό των

αντιπάλων του. Αυτά, είπε, του προλέγουν οι θεοί και κυρίως η Αθηνά που θα τον βοηθούσε στις επιτυχίες του.

18. Ο Αλέξανδρος δέχτηκε με χαρά την πρόβλεψη του μάντη και τέλεσε λαμπρή θυσία στην Αθηνά, κατά την οποία της αφιέρωσε την ασπίδα του, ενώ διάλεξε από τις ασπίδες που βρίσκονταν στον ναό την καλύτερη και οπλισμένος μ' αυτήν έδωσε την πρώτη μάχη, της οποίας η έκβαση κρίθηκε όντως από την προσωπική του ανδρεία, και κατήγαγε νίκη περίφημη. Αλλά αυτά έγιναν λίγες μέρες αργότερα. Οι σατράπες, τώρα, και οι στρατηγοί των Περσών, που δεν πρόλαβαν να εμποδίσουν τη διάβαση των Μακεδόνων στην Ασία, συγκεντρώθηκαν και συσκέπτονταν περί του πώς να πολεμήσουν τον Αλέξανδρο. Ο Μέμνων, λοιπόν, ο Ρόδιος, που ήταν πασίγνωστος για τις στρατηγικές του ικανότητες, πρότεινε να μη διακινδυνεύσουν μια κατά πρόσωπο αναμέτρηση, αλλά να καταστρέψουν τη χώρα και με την έλλειψη των αναγκαίων να παρακωλύουν την προέλαση των Μακεδόνων, ενώ παράλληλα να διαβιβάσουν ναυτικές και πεζικές δυνάμεις στη Μακεδονία και να μεταφέρουν, έτσι, τον πόλεμο στην Ευρώπη. Οι προτάσεις του άνδρα ήταν άριστες, όπως έγινε φανερό από τα αποτελέσματα, αλλά δεν έπεισαν τους άλλους ηγεμόνες, διότι θεώρησαν ότι οι συμβουλές του δεν ήταν αντάξιες του υψηλού φρονήματος των Περσών· ως εκ τούτου, επικράτησε η γνώμη υπέρ του κατά μέτωπον αγώνα. Κάλεσαν από παντού τις δυνάμεις τους, έγιναν πολλαπλάσιοι των Μακεδόνων και βάδισαν προς την περιοχή της Φρυγίας στον Ελλήσποντο. Έστησαν το στρατόπεδο τους στον Γρανικό ποταμό και χρησιμοποίησαν το ρεύμα του ως γραμμή άμυνας.

19. Όταν ο Αλέξανδρος πληροφορήθηκε τη συγκέντρωση των βαρβαρικών δυνάμεων, βάδισε με σύντομη πορεία και στρατοπέδευσε απέναντι από τους εχθρούς, με τον Γρανικό να κυλάει ανάμεσα στα δυο στρατόπεδα. Οι βάρβαροι, έχοντας καταλάβει τις υπώρειες [του όρους Ίδη], δεν έκαναν καμιά κίνηση, αποφασισμένοι να επιτεθούν στον εχθρό ενώ θα διάβαινε τον ποταμό και, όπως θα ήταν διασπασμένη η φάλαγγα των Μακεδόνων, θεωρούσαν πως εύκολα θα υπερτερούσαν στη μάχη. Ο Αλέξανδρος τόλμησε να περάσει τον στρατό του με το ξημέρωμα και προλαβαίνοντας τους εχθρούς παρέταξε τις δυνάμεις του για μάχη. Οι

βάρβαροι τοποθέτησαν απέναντι στην παράταξη των Μακεδόνων το ιππικό τους κι αποφάσισαν να δώσουν μ' αυτό τη μάχη. Το αριστερό κέρας είχε ο Μέμνων ο Ρόδιος και ο σατράπης Αρσαμένης με τους δικούς του ιππείς, μετά απ' αυτούς παρατάχθηκε ο Αρσίτης με τους ιππείς απ' την Παφλαγονία κι έπειτα ο Σπιθροβάτης ο σατράπης της Ιωνίας επικεφαλής των Υρκανών ιππέων. Το δεξί κέρας κατείχαν χίλιοι Μήδοι, οι δυο χιλιάδες ιππείς του Ρεομίθρη κι άλλοι τόσοι Βακτριανοί. Το μέσον κατείχαν οι ιππείς των υπολοίπων εθνών, που ήταν πολυάριθμοι και επίλεκτοι για την ανδρεία τους. Συνολικά οι ιππείς ξεπερνούσαν τις δέκα χιλιάδες. Οι πεζοί των Περσών, που δεν ήταν λιγότεροι των εκατό χιλιάδων, ήταν παραταγμένοι από πίσω και έμεναν αδρανείς, καθώς θα αρκούσαν οι ιππείς για να συντρίψουν τους Μακεδόνες. Το ιππικό και των δυο παρατάξεων ρίχτηκε πρόθυμα στη μάχη. Οι Θεσσαλοί ιππείς, που κατείχαν το αριστερό κέρας με αρχηγό τον Παρμενίωνα, αντιμετώπιζαν σθεναρά την επίθεση των απέναντι τους, ενώ ο Αλέξανδρος με τους αρίστους των ιππέων στο δεξί κέρας πρώτος εφόρμησε στους Πέρσες και συμπλεκόμενος με τους αντιπάλους εξολόθρευε πολλούς.

20. Κι ενώ οι βάρβαροι μάχονταν με γενναιότητα και αντέτασσαν το μένος τους στην ανδρεία των Μακεδόνων, η τύχη οδήγησε στο ίδιο σημείο τους άριστους για να διεκδικήσουν τη νίκη. Διότι ο σατράπης της Ιωνίας Σπιθροβάτης, Πέρσης την καταγωγή, γαμπρός του βασιλιά Δαρείου και γνωστός για την ανδρεία του, με μεγάλη δύναμη ιππέων όρμησε στους Μακεδόνες, έχοντας πλάι του συναγωνιστές σαράντα συγγενείς διακεκριμένους για την ανδρεία τους, και μαχόμενος με τόλμη πίεζε ασφυκτικά τους αντιπάλους του, άλλους σκοτώνοντας κι άλλους τραυματίζοντας βαριά. Επειδή η ορμή της επίθεσης του ήταν δυσβάσταχτη, ο Αλέξανδρος έστρεψε τ' άλογο του προς τον βάρβαρο σατράπη και όρμησε καταπάνω του. Ο Πέρσης πίστεψε ότι οι θεοί του πρόσφεραν την ευκαιρία να μονομαχήσει, να απαλλάξει με την προσωπική του ανδρεία την Ασία από τους χειρότερους φόβους της και την περιβόητη τόλμη του Αλεξάνδρου να τη διαλύσει με τα ίδια του τα χέρια, ώστε να μη ντροπιαστεί η δόξα των βαρβάρων. Πρώτος, λοιπόν, ρίχνει το ακόντιο στον Αλέξανδρο και ορμάει καταπάνω του με τέτοια σφοδρότητα που με το δόρυ του τρύπησε την ασπίδα και τη δεξιά επωμίδα του Αλεξάνδρου και το πέρασε μέσα απ' τον θώρακα. Ο

βασιλιάς πέταξε το δόρυ που κρεμόταν απ' τον βραχίονα του, σπιρούνισε τ' άλογο του και με τη φόρα της ορμής κι όλη τη δύναμη του έμπηξε το δικό του στο στήθος του σατράπη. Μ' αυτό που έγινε, οι άντρες και των δυο παρατάξεων που ήταν κοντά αναβόησαν έκπληκτοι από την άπίστευτη ανδρεία. Η αιχμή του δόρατος συντρίφτηκε πάνω στον θώρακα και το κοντάρι αναπήδησε. Ο Πέρσης τράβηξε το ξίφος και όρμησε προς τον Αλέξανδρο, ο βασιλιάς όμως πρόλαβε να πιάσει το κοντάρι, να του το καρφώσει στο πρόσωπο και να τον διαπεράσει. Στο μεταξύ, ο αδελφός του πεσόντος, ο Ρωσάκης, έφτασε με τ' άλογο του και κατέβασε το σπαθί του στο κεφάλι του Αλεξάνδρου, καταφέροντας του ένα τόσο δυνατό χτύπημα που του άνοιξε το κράνος κι έγδαρε ελαφρά το δέρμα του. Τη στιγμή που ο Ρωσάκης ετοιμαζόταν να ξαναχτυπήσει τον Αλέξανδρο, ο Κλείτος, ο επονομαζόμενος μέλας, είχε πλησιάσει με τ' άλογο του κι έκοψε το χέρι του βαρβάρου.

21. Οι συγγενείς σύσσωμοι συσπειρώθηκαν γύρω από τους δυο πεσόντες. Πρώτα εκτόξευσαν τα ακόντια τους στον Αλέξανδρο κι έπειτα άρχισαν τη μάχη εκ του συστάδην υπομένοντας τα πάντα αρκεί να σκότωναν τον βασιλιά. Εκείνος, μολονότι, εκτεθειμένος σε πολλούς και μεγάλους κινδύνους, δεν εννοούσε να νικηθεί από το πλήθος των εχθρών, αλλά αν και είχε δεχτεί δυο πλήγματα στον θώρακα, ένα στο κράνος και τρία στην ασπίδα που είχε πάρει από τον ναό της Αθηνάς δεν ενέδιδε, αλλά σε μια έξαρση ψυχικού σθένους αψηφούσε κάθε κίνδυνο. Μετά απ' αυτό έπεσαν και οι περισσότεροι από τους Πέρσες ηγέτες γύρω του, οι σπουδαιότεροι από τους οποίους ήταν ο Ατιζύης και ο Φαρνάκης ο αδελφός της γυναίκας του Δαρείου, καθώς και ο Μιθροβουζάνης ο ηγεμόνας των Καππαδοκών. Ως εκ τούτου, δεδομένου ότι σκοτώθηκαν οι περισσότεροι αξιωματούχοι και όλα τα περσικά τμήματα νικήθηκαν από τους Μακεδόνες, πρώτα αναγκάστηκαν να τραπούν σε φυγή οι απέναντι από τον Αλέξανδρο και στη συνέχεια και οι υπόλοιποι. Έτσι, ο βασιλιάς, κατά κοινή ομολογία, πήρε το αριστείο ανδρείας και θεωρήθηκε ο πρωτεργάτης της νίκης, ενώ δεύτερο μετά απ' αυτόν δοξάστηκε για την ανδρεία του το ιππικό των Θεσσαλών, που εφάρμοσε εξαιρετική τακτική και αγωνίστηκε απαράμιλλα. Μετά την κατατρόπωση των ιππέων συνεπλάκησαν και οι μονάδες του πεζικού, αλλά η μάχη διήρκεσε λίγο, διότι οι βάρβαροι τρομαγμένοι με τη φυγή του ιππικού λιποψύχησαν και τράπηκαν σε φυγή. Από τους Πέρσες σκοτώθηκαν συνολικά πάνω από

δέκα χιλιάδες πεζοί και όχι λιγότεροι από δυο χιλιάδες ιππείς, ενώ πιάστηκαν αιχμάλωτοι πάνω από είκοσι χιλιάδες. Μετά τη μάχη, ο βασιλιάς έθαψε τους νεκρούς με μεγαλοπρέπεια, ώστε με την απόδοση της τιμής ετούτης να κάνει τους στρατιώτες ακόμα πιο πρόθυμους ν' αντιμετωπίσουν τους κινδύνους των μαχών. Ο ίδιος επικεφαλής του στρατού προχώρησε στη Λυδία, όπου πήρε την πόλη των Σαρδιανών με τα φρούρια και τους θησαυρούς που βρίσκονταν σ' αυτά, καθώς ο Μιθρίνης ο σατράπης του τα παρέδωσε χωρίς αντίσταση.